

SORIN VIERU:

„Pentru mine, teatrul este textul care prinde viață“

□ **Într-un timp în care s-ar părea că primim revelațiile mai ales prin cultură, credeți că teatrul le poate produce provocând mutații ale sensibilității moderne?**

■ Cred că teatrul este o sursă a revelației pentru omul modern, dar oricum, înainte de a continua, trebuie să spun că dacă revelația, azi, vine doar prin cultură, asta e mai curând o mizerie a lumii. Revelația trebuie să vină din viață, în mod nemijlocit, nu numai în și prin cultură.

□ **Teatrul nu pune un accent asupra relației dintre om și realitate?**

■ Ba da, și teatrul chiar a pus, efectiv, un asemenea accent. Dar aici am în vedere nu teatrul, ci piesa de teatru. La ea mă gândeam întâi.

□ **De ce?**

■ Deformare profesională: eu sunt cititor, nu privitor ca la teatru. Mi se pare că textul dramatic e o realitate autonomă, chiar în absența reprezentanței.

□ **Prin reprezentare poate deveni altceva.**

■ Fără îndoială. Însă trebuie să se păstreze reperele piesei.

□ **Dar teatrul poate exista și fără text.**

■ Da, dar, de fapt, ceea ce există în afara textului nu face decât să se supra-adauge unei scriituri. Cel puțin la noi, în lumea aceasta, pe continentul acesta și în condițiile obișnuite. Altceva spun oamenii de teatru – ei pun un accent mai puternic, afirmă emfatic autonomia teatrului ca atare...

□ **Teatralitatea teatrului.**

■ Da. Cum s-ar putea spune, relația fără suport obligatoriu în text. Pentru mine, teatrul este textul care prinde viață, după ce, în prealabil, viața a devenit text. Viața, adică puterea de creație, irealitatea, entitatea complexă, cu partea ei reală și partea ei imaginară. Viața premerge textului, îl integrează, iar reprezentarea teatrală este o formă de a reda viața, ceea ce ea însăși a produs, și anume restituind-o într-o versiune modificată. Dar viziuni asupra teatrului sunt multe. Îl putem privi de pildă ca un schimb de servicii, ca un schimb social.

□ **Viața presupune riscuri. Credeți că și teatrul presupune un risc?**

■ Categoric. Numai și numai riscuri.

□ **Și care este riscul acum?**

■ Acum și întotdeauna este nereușita. Până la urmă orice risc se reduce la un eșec de un ordin sau altul. Sigur că există și alte riscuri: o reușită prea mare în antrenarea consumatorului pe o cale greșită. Teatrul poate vicia, poate exagera o idee transformând-o într-o obsesie. De exemplu, obsesia incomunicabilității: calul de bătaie cel mai glorios al teatrului până de curând. Incomunicabilitatea este un fapt, dar un fapt este – de asemenea – și puțința de a comunica.

□ **Credeți că teatrul mediază comunicarea între oameni, îi deschide spre dialog?**

■ O singură întrebare și îndoială am. Sigur că teatrul poate antrena oamenii în acest vârtej al comunicării adevărate, dar mă întreb: pe câți? Mi se pare că teatrul rămâne un ostrov al fericiților, o insulă, un privilegiu, un loc inițiativ. Nu mai cred că teatrul propriu-zis aparține culturii de masă și că joacă în societatea de azi funcția pe care a avut-o altădată, când nu avea competitori atât de reductibili ca filmul și televiziunea.

□ **Dar pelicula este un conservant, nu poate realiza transferul de energie și de afectivitate proprii teatrului.**

■ Teatrul nu e învinsul în această istorie. De fapt, el e adevăratul învingător, pentru că întreaga viață s-a teatralizat, a devenit un spectacol cu regizorii, cu impresarii, cu suflerii, cu textierii, cu actorii și chiar cu spectatoriului lui.

□ **Eugen Ionescu spunea că „naivitatea necesară operei de artă îi lipsește teatrului. Pentru moment nu mai există naivi nici printre autori, nici printre spectatori“. Credeți că are dreptate?**

■ De multe ori, da. Însă e perfect că se întâmplă așa. Pentru că eu cred că o reprezentare trebuie să aibă ceva ireductibil spontan. Să fie născută, nu făcută, nu premeditată. Aș cere măcar pentru teatrul de copii un pic de îndurare. Acea spontaneitate și mirare pe care altădată le stârnea teatrul ca atare, cred că era un miracol la care se ajungea cu greu. Teatrul de păpuși, cel al ritualurilor anotimpurilor, turneele cred că erau minuni îndelung așteptate, și ecurile lor se stingeau greu.

□ **Erau sărbători ale unor comunități. Mai poate exista azi teatrul ca sărbătoare?**

■ Da, cred că există. Din când în când, mai ales dacă nu faci parte dintre cei aflați prea în interiorul teatrului, această înnoire a vieții, marcată de o reprezentare, e un fapt cu semnificație emoțională. Eu însumi am simțit acest lucru. Am în spate ani întregi din viață pierduți, pentru că am absentat de la câteva spectacole memorabile. După cum există ani care trăiesc încă în memorie prin câteva reprezentanții care mi se par fabuloase. **Cum vă place**, montat la Teatrul Municipal, cred că intră în zona legendei. În general spectacolele de aici au fost, într-o anume perioadă, adevărate sărbători.

□ **Teatrul dislocă uneori realitatea instituind o stare de alertă, de scoatere din indiferență, de luciditate. Credeți că el poate integra niște fenomene reale într-o viziune ilmepeziatoare, le poate da un sens?**

■ Într-un anumit înțeles, poate că da. Dar nu vreau să spun că teatrul e singura fereastră, sau că e fereastra privilegiată a monadei, a insului spre lume. Astăzi e doar un mijloc printre altele. Iată însă ce mă atrage: ca și concertul sau expoziția, creează un eveniment în trei timpi – așteptarea sărbătorii, sărbătoarea reprezentanței și amestecul acela confuz de stări, de amintiri de după sărbătoare. Spectatorul de teatru, cel care a rămas fidel aceluși rit, retrăiește sărbătoarea. Și atunci, viața capătă o culoare ceremonială și un sens. Un sens de viață.

A.B.